

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

MANAGEMENT SKILLS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY
AT SURIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ธนัฐพร กำลังหาญ¹, จำรัส มุ่งเผือกกลาง², และพจน์ เจริญสันติเยะ³

วิทยาลัยนครราชสีมา

Tanatpron Gumlanghan¹, Chamrat Mungfaoklang², Phot Charoensanthia³

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : Tanatpronkum32@gmail.com¹, chamrat@nmc.ac.th², Bypunyaphat@gmail.com³

(Received : February 11, 2025; Edit : February 25, 2025; accepted : February 28, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 และ 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และ f-test ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับทักษะการบริหารที่สูง โดยเฉพาะด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวโน้มของการศึกษาในอนาคต ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3 และแนวทางในการส่งเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เขต 1 ควรเน้นทักษะการสื่อสาร ผ่านการอบรมด้านการพูด ฟัง และใช้เทคโนโลยี ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ โดยส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มและการแก้ไขความขัดแย้ง ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล ผ่านการอบรมและใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ผ่านการวิเคราะห์แนวโน้มด้านกลยุทธ์ ทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ผ่านการแลกเปลี่ยนแนวคิดและทดลองแนวทางใหม่ เพื่อช่วยให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและทันสมัย

คำสำคัญ : ทักษะการบริหาร, ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study and compare the levels of management skills of educational administrators in the 21st century under the Surin Primary Educational Service Area Office 1, and 2) to explore approaches for developing the management skills of educational administrators in the 21st century under the Surin Primary Educational Service Area Office 1. The sample group consisted of 341 educational administrators and teachers. The research instruments included a questionnaire and an interview, with an index of item-objective congruence ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.85. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and f-test. The research findings indicated that school administrators exhibited a high level of administrative skills, particularly in vision setting and digital technology utilization, which are crucial for aligning school development with future educational trends. A comparative analysis of the administrative skills of school administrators in the 21st century, classified by education level, work experience, and school size, showed statistically significant differences at the .05 level. The proposed approaches for enhancing the administrative skills of school administrators in the 21st century in Area 1 should emphasize communication skills through training in speaking, listening, and technology use; relationship-building skills by promoting group activities and constructive conflict resolution; technological and digital skills through training and the use of digital platforms; vision-setting skills by analysing trends and strategic planning; and analytical and creative thinking skills through idea exchange and experimentation with new approaches. These initiatives will contribute to effective and modern school administration.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้ามากมาย ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงชีวิตประจำวันของคนยุคใหม่อย่างมาก การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นสิ่งที่ท้าทายในหลายๆ ด้าน ส่งผลให้ทุกฝ่ายเห็นความแตกต่างได้ชัดเจนมากกว่าในอดีต ดังนั้นจึงจำเป็นต้องวางแผนที่ต้องวางแผนและบริหารจัดการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์นี้ ผู้บริหารจะต้องปรับตัวและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสมดุล ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการในการจัดการศึกษา (บุญส่ง กรุงชลี, 2562) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 เน้นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา ครอบคลุมการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ และบุคลากร และฝ่ายบริหารทั่วไปรับผิดชอบโดยตรงต่อคณะกรรมการสำนักงานเขตการศึกษาที่กำหนดและสถาบันการศึกษา ทั้งหมดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้และความสามารถที่สำคัญในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้นผู้จัดการโรงเรียนจะต้องมีทักษะความเป็นผู้นำที่ดีและมีการวางแผนการจัดการที่เป็นระบบ พัฒนาคุณภาพของครูและนักเรียนและทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติหลักการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาโลก โดยเน้นย้ำว่าครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และนักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ภายใต้ภาวะชีวิตจริง เป้าหมายหลักมีสามประการ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และการขยายโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้คุณภาพสูงอย่างครอบคลุม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการจัดการศึกษาภายใต้กรอบ “การปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ” รวมถึงการพัฒนาคุณภาพของคนไทย ครู สถาบันการศึกษา และผู้บริหารใหม่ เพื่อให้บรรลุการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้วิเคราะห์ผลการพัฒนาการศึกษาไทยระหว่างปี พ.ศ. 2552-2559 และพบว่าหลายด้านที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะด้านโอกาสทางการศึกษา แม้ว่าภาครัฐจะมีนโยบายส่งเสริมให้ประชากรเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง แต่กลับพบว่ายังคงมีผู้ที่ประสบปัญหาในการเข้าถึงการศึกษา รวมถึงการหยุดชะงักการเรียนรู้ก่อนวัยอันควร ส่งผลให้กำลังแรงงานส่วนใหญ่ยังคงมีระดับการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตลาดแรงงานต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้ คุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาสำคัญ โดยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเมื่อเทียบกับหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย ขณะเดียวกัน ผลผลิตทางการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงานและการขาดแคลนทักษะในการประกอบอาชีพ ในส่วนของประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษายังคงไม่มีประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้การบริหารงานในภาคการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้น จากปัญหาดังกล่าว ทำให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะที่สามารถขับเคลื่อนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ นอกจากนี้ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลก็มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากการจัดการศึกษาในปัจจุบันพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น ผู้บริหารต้องสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (Schleicher, 2018) นอกจากนี้ ทักษะการคิดวิเคราะห์และริเริ่มสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาและปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกัน ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สามารถสื่อสารแนวนโยบายและเป้าหมายขององค์กรให้กับบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าใจอย่างชัดเจน และสุดท้าย ทักษะการสร้างความสัมพันธ์เป็นอีกหนึ่งทักษะที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ เนื่องจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน (Kotter, 2012) ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมี

คุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อนำพาการศึกษาไทยไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและสังคมโดยรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การบริหารจัดการสถาบันการศึกษาในปัจจุบันเต็มไปด้วยความท้าทาย ผู้จัดการสถาบันการศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ สาเหตุหลักประการหนึ่งของปัญหาในการดำเนินงานคือการขาดทักษะและประสบการณ์การบริหารจัดการ ผู้จัดการบางคนอาจขาดความเข้าใจหลักการบริหารขั้นพื้นฐาน หรือขาดประสบการณ์ในการเผชิญหน้าและรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร หากปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขหรือไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม อาจส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการได้ ส่งผลให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างเต็มที่ รวมถึงสถาบันศึกษาด้านการจัดการเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ ผู้บริหาร จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการอย่างครอบคลุม จะต้องสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ได้อย่างแม่นยำ พวกเขาต้องมีทักษะการประสานงาน การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้จัดการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคได้ เป็นระเบียบเรียบร้อยและการดำเนินงานจึงจะเป็นไปตามแผนที่วางไว้ และทำให้สถาบันการศึกษาสามารถพัฒนาและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (Drake and Roe, 1986) ได้กล่าวว่า ทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับประเด็นที่ว่า ผู้บริหารต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและปัญหาใหม่ ๆ อยู่เสมอ ทักษะเหล่านี้จึงจำเป็นต่อการวิเคราะห์สถานการณ์ หาแนวทางแก้ไข และตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติคุณ นามทิพย์ (2564) ระบุว่า ผู้บริหารต้องมี ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและปัญหาใหม่ ๆ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถประเมินสถานการณ์ ค้นหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม และตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ นำพาองค์กรให้ปรับตัวและดำเนินงานได้อย่างมั่นคง

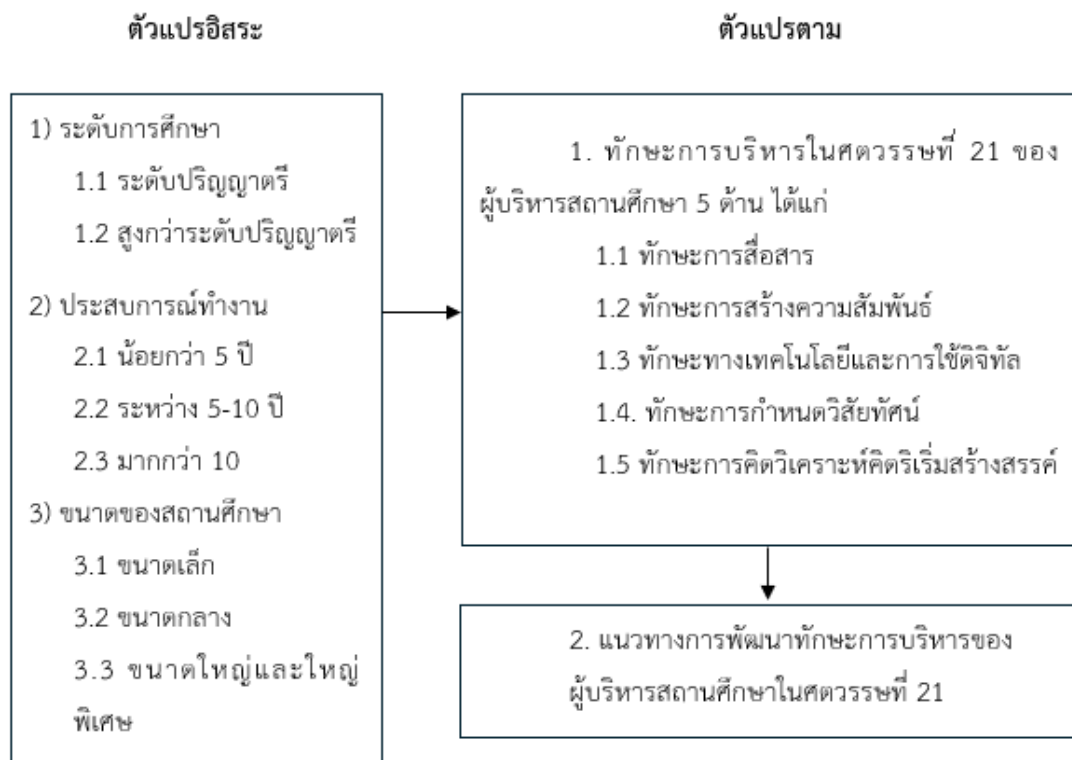
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจบทบาทและอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด มีพื้นที่ครอบคลุม 6 อำเภอทางตอนกลางของจังหวัด ได้แก่ อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอจอมพระ อำเภอศีขรภูมิ อำเภอสำโรงทาบ อำเภอลำดวน และอำเภอเขวาสินรินทร์ มีสถานศึกษาในความรับผิดชอบ จำนวน 291 แห่ง โดยมีเป้าประสงค์ ให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา, คุณภาพการศึกษาที่ไม่สม่ำเสมอ, ขาดการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการศึกษาการพัฒนาทักษะผู้บริหารและครูที่ยังไม่ทันสมัย และปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน ซึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารและการเรียนการสอนด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการนำทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มาใช้ในการบริหารงานสถานศึกษา และศึกษาว่ามีแนวทางในการบริหารโรงเรียนอย่างไรจึงเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
- 2) เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
- 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหา ตามแนวคิดของ Hoyle, English and Steffy (2005) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ 3) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล 4) ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ 5) ทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่มสร้างสรรค์

ภาพกรอบแนวคิดที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,895 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 341 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1986) และได้โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 7 คน

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 1) ระดับการศึกษา ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี 2) ประสบการณ์ทำงาน ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ น้อยกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี 3) ขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Hoyle, English

and Steffy (2005) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ 3) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล 4) ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ 5) ทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่มสร้างสรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ครั้งนี้ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสัมภาษณ์ก็มีโครงสร้าง สอบถามผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .854 ขึ้นไป และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

3. สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ นำส่งอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคุณภาพตามความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน
4. ออกหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์พฤติกรรมของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำไปเปรียบเทียบ
3. เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t - test (Independent samples) จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA)

5. สังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านทักษะการสื่อสาร	4.10	0.24	มาก	3
2	ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์	4.04	0.29	มาก	5
3	ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.12	0.24	มาก	2
4	ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์	4.18	0.25	มาก	1
5	ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.05	0.29	มาก	4
ภาพรวม		4.10	0.17	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.24) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= 0.25) รองลงมาคือ ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.24) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.29)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านที่	รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านทักษะการสื่อสาร	4.10	0.24	4.12	0.24	-.666	.506
2	ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์	4.04	0.30	4.03	0.26	.104	.917
3	ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.17	0.22	4.01	0.23	5.946*	.000
4	ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์	4.24	0.23	4.07	0.26	5.998*	.000
5	ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่ม	4.05	0.29	4.04	0.29	-.185	.853

สร้างสรรค์

ภาพรวม	4.12	0.17	4.06	0.15	3.141	.002*
--------	------	------	------	------	-------	-------

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.17) ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.24$, S.D.= 0.23) รองลงมา คือ ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.17$, S.D.= 0.22) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.30)

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา สูงกว่าระดับปริญญาตรี ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.15) ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านทักษะการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.12$, S.D.=0.24) รองลงมา คือ ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.26) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.01$, S.D.= 0.23)

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ด้านที่	รายการ	ขนาดสถานศึกษา					
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	ด้านทักษะการสื่อสาร	4.08	0.23	4.14	0.26	4.09	0.22
2	ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์	4.04	0.32	4.02	0.26	4.06	0.27
3	ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.17	0.22	4.13	0.23	4.00	0.22
4	ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์	4.31	0.21	4.12	0.23	4.05	0.26
5	ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.01	0.29	4.06	0.28	4.07	0.29
ภาพรวม		4.12	0.17	4.09	0.17	4.05	0.15

จากตาราง 4.15 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีปฏิบัติงานในสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

4. แนวทางในการส่งเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เป็นแนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์และมาสรุปเชิงพรรณนาดังนี้

4.1 ด้านทักษะการสื่อสารจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรเน้นการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ผ่านการอบรมด้านการพูดในที่สาธารณะ การฟังอย่างตั้งใจ และการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการจัดตั้งเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือที่เข้มแข็ง ควรมีการพัฒนาเครื่องมือหรือแอปพลิเคชันที่ช่วยให้การสื่อสารมีความรวดเร็วและแม่นยำ เช่น ระบบส่งข้อความด่วนภายในองค์กร หรือแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการประชุมเสมือนจริง การใช้ภาษาที่หลากหลาย เช่น ภาษาอังกฤษ หรือภาษาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มการเข้าถึงและการสื่อสารในบริบทที่หลากหลายก็เป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ ควรปลูกฝังทักษะการสื่อสารด้วยความเข้าใจและความเคารพ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันในองค์กร

4.2 ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารควรเน้นการพัฒนาทักษะการสร้างสัมพันธ์ที่มีคุณภาพในองค์กร โดยการสร้างกิจกรรมกลุ่ม เช่น การระดมความคิด การทำงานร่วมกันในโครงการพิเศษ หรือการจัดเวิร์กช็อป เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่าย นอกจากนี้ การพัฒนาความไว้วางใจในทีมควรเกิดขึ้นผ่านการฟังที่ตั้งใจและการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย ควรสนับสนุนการใช้เทคนิคการแก้ไขความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การประนีประนอม การสื่อสารด้วยความเคารพ และการใช้กระบวนการปรึกษาหารือเพื่อลดความตึงเครียด การสร้างกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ เช่น วันกีฬาสี การทำกิจกรรมจิตอาสา หรือการประชุมเชิงสร้างสรรค์ในบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการ ก็เป็นวิธีการที่สามารถส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร

4.3 ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล เพื่อพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารควรได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการใช้ซอฟต์แวร์หรือแพลตฟอร์มใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา เช่น การจัดการฐานข้อมูลนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลผลการเรียน หรือการวางแผนการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล ควรมีการจัดการสัมมนาเกี่ยวกับความปลอดภัยทางไซเบอร์และการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการทำงาน การสนับสนุนให้ผู้บริหารทดลองใช้เครื่องมือออนไลน์ เช่น ระบบประชุมทางไกล หรือแพลตฟอร์มเรียนรู้ออนไลน์ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและการเรียนการสอน นอกจากนี้ การสร้างทีมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีในสถานศึกษาเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษาในเรื่องเทคโนโลยีก็เป็นอีกวิธีที่ช่วยสร้างความยั่งยืนในกระบวนการพัฒนา

4.4 ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในสังคม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวโน้มทางการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนในอนาคตควรได้รับการเน้นย้ำ ควรมีการจัดเวิร์กช็อปเกี่ยวกับการคิดเชิงกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายระยะยาวขององค์กรกับแนวทางการดำเนินงาน ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมกับชุมชนผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการกำหนดและสนับสนุนวิสัยทัศน์ การจัดทำแผนวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและใช้เครื่องมือภาพช่วย เช่น แผนผังหรือแผนที่การดำเนินงาน จะช่วยให้วิสัยทัศน์มีความชัดเจนและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรในองค์กร

4.5 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่มสร้างสรรค์การอบรมเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมและการแก้ปัญหาเชิงระบบเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารควรได้รับการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ผ่านการประชุมวิชาการหรือการเข้าร่วมโครงการนวัตกรรม การสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการทดลองและความผิดพลาด เช่น การทดลองแนวคิดใหม่ในระดับเล็ก ๆ ก่อนการนำไปใช้จริงในองค์กรขนาดใหญ่ จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมที่เน้นการทำงานร่วมกันในทีมข้ามสายงาน จะกระตุ้นให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ และสร้างการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ เป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางขององค์กร ทำให้มีการพัฒนาความสามารถด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล มีความสำคัญในยุคดิจิทัลที่การจัดการงานต่าง ๆ พึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น ผู้บริหารจึงต้องเร่งปรับตัวและพัฒนาทักษะดังกล่าว ส่วน ด้านทักษะการสื่อสาร และ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่มสร้างสรรค์ อาจได้รับการพัฒนาในระดับที่เหมาะสมแต่ยังไม่ถึงจุดสูงสุด ขณะที่ ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเป็นเพราะการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต้องใช้เวลา ความใส่ใจ และความละเอียดอ่อน ซึ่งอาจยังไม่ได้รับการพัฒนาหรือเน้นย้ำเท่าที่ควรในบางบริบท นอกจากนี้ อาจเกิดจากภาระงานของผู้บริหารที่ต้องมุ่งเน้นการบริหารเชิงนโยบายและการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ ทำให้มีเวลาจำกัดในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรในองค์กร อีกทั้งโครงสร้างการบริหารในสถานศึกษาบางแห่งอาจมีลำดับขั้นที่ซับซ้อน ส่งผลให้การสร้างความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดทำได้ยากขึ้น นอกจากนี้ ความแตกต่างของบุคลากรในด้านประสบการณ์ วัย และมุมมองในการทำงาน อาจทำให้การพัฒนาทักษะด้านนี้ต้องอาศัยแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตรและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจช่วยให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาทักษะการสร้างสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารและการทำงานร่วมกันขององค์กรในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร รอดไพบูลย์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ดังนี้

2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ด้านทักษะการสื่อสาร และ ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ เป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้บริหารทุกระดับการศึกษาต้องมีและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างระดับการศึกษา ขณะที่ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์คิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาโดยตรง แต่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และโอกาสในการนำทักษะเหล่านี้ไปใช้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นจึงไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทักษะเหล่านี้เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษา นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะการพัฒนาทักษะเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากการฝึกฝนและการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงมากกว่าการศึกษาในระบบ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากอาจพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสร้างสรรค์ผ่านการแก้ปัญหาและตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อน อีกทั้ง การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์กรที่ต้องใช้ทักษะทางสังคมและอารมณ์ ซึ่งสามารถเรียนรู้และปรับปรุงได้ตลอดเวลาโดยไม่จำกัดระดับการศึกษา นอกจากนี้ บริบทของสถานศึกษาและวัฒนธรรมองค์กรก็มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมทักษะเหล่านี้ เช่น การมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานเป็นทีม อย่างไรก็ตาม แม้ทักษะเหล่านี้จะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับการศึกษา แต่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องก็ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อานันท์ บำเหน็จ (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง 46 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามระดับ

การศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์หาคิรีเริ่มสร้างสรรค์ และด้านทักษะการสื่อสาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจาก ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์หาคิรีเริ่มสร้างสรรค์ และ ด้านทักษะการสื่อสาร เป็นทักษะที่ไม่ได้พึ่งพาประสบการณ์ทำงานเป็นหลัก แต่เกี่ยวข้องกับความสามารถส่วนบุคคลและการฝึกฝนโดยตรง ทักษะการคิดวิเคราะห์และการสร้างสรรค์มักพัฒนาจากการเรียนรู้และการเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการทำงาน ส่วนทักษะการสื่อสารเป็นความสามารถพื้นฐานที่สามารถพัฒนาผ่านการฝึกฝนและการเรียนรู้ตั้งแต่ต้น ไม่ว่าจะมีความประสบการณ์ทำงานมากหรือน้อยก็ตาม ทำให้ทักษะทั้งสองด้านนี้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาแยกตามประสบการณ์ทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตบุษย์ โพธิ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์หาคิรีเริ่มสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจาก ด้านทักษะการสื่อสาร และ ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานที่ผู้บริหารทุกขนาดสถานศึกษาจำเป็นต้องมีอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ขึ้นกับขนาดของสถานศึกษา ส่วน ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์หาคิรีเริ่มสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่เกิดจากกระบวนการคิดส่วนบุคคลและการนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากขนาดของสถานศึกษา ทำให้ทักษะเหล่านี้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดสถานศึกษา นอกจากนี้ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการริเริ่มสร้างสรรค์ยังได้รับอิทธิพลจากลักษณะนิสัยส่วนบุคคลและโอกาสในการพัฒนานตนเองผ่านการศึกษาต่อเนื่องหรือการเข้าร่วมอบรมสัมมนา มากกว่าการสะสมประสบการณ์จากการทำงานเพียงอย่างเดียว อีกทั้ง ในยุคที่เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศเข้าถึงได้ง่าย การเรียนรู้แนวคิดใหม่ ๆ และการฝึกฝนทักษะเหล่านี้สามารถทำได้โดยไม่ต้องอาศัยระยะเวลาการทำงานที่ยาวนาน ในส่วนของทักษะการสื่อสาร แม้ประสบการณ์ทำงานอาจช่วยให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาและการเจรจาต่อรองมากขึ้น แต่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสาร ได้แก่ บุคลิกภาพ การเปิดกว้างทางความคิด และการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกช่วงของอายุงาน นอกจากนี้ การสื่อสารในองค์กรยังขึ้นอยู่กับบริบททางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากกว่าระยะเวลาที่บุคคลทำงานอยู่ในองค์กร จึงเป็นเหตุให้ทักษะทั้งสองด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติกาญจน์ ศรีสังข์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางในการส่งเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรเน้น ทักษะการสื่อสาร ผ่านการอบรมด้านการพูด การฟัง และการใช้เทคโนโลยี ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ โดยส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มและการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล ผ่านการอบรมและการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยวิเคราะห์แนวโน้มด้านกลยุทธ์ ทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ผ่านการแลกเปลี่ยนแนวคิดและการทดลองแนวทางใหม่ ทั้งหมดนี้จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารควรส่งเสริมการอบรมและพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การใช้แพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูล และการบริหารงานผ่านเครื่องมือดิจิทัล พร้อมสนับสนุนให้ผู้บริหารมีโอกาสดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและการพัฒนาการศึกษา

2) ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดอบรมที่เน้นการพัฒนาความคิดเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์แนวโน้มในอนาคต และการกำหนดเป้าหมายองค์กรอย่างชัดเจน พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และชุมชนในการกำหนดและขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือที่ยั่งยืนในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

2) ควรศึกษาการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สำนักคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิตติคุณ นามทิพย์. (2564). **ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิภาพร รอดไพบุลย์. (2565). **ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสระแก้ว**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญส่ง กรุงขาลี. (2562). **ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครเขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สัตตบุษย์ โพธิ์รุท. (2564). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อานันท์ บำเหน็จ. (2567, กรกฎาคม-ธันวาคม). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3**. วารสารศึกษาศาสตร์วิทยาลัยนครราชสีมา, 3 (2), 46-47.
- อดิภาณูจน์ ศรีสังข์. (2564). **ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Drake, T.L., and Roe, W.H. (1986). *The Principal Ship*. 3 rd ed. New York: Macmillan Harper and Row.
- Hoyle, J., F. English, & B. Steffy. (2005). *Skills for Successful 21st Century School Leadership*. Library of Congress Catalog Card No.97-78468. (online). Available <http://www.rowmaneducation.com>.
- Kotter, J. P. (2012). *Leading Change* Harvard Business Review Press.
- Krejcie and Morgan. (1986). *Determining sample size for research activities*. *Education and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.
- Schleicher, Deidra J., et al. (2018) "Putting the system into performance management systems: A review and agenda for performance management research." *Journal of management*, 44 (6), 2209-2245.